

**DİĞER İMALATLAR VE
BİLGİSAYAR
YAZILIMLARI**

---

*BU RAPOR KAYNAKÇADA BELİRTİLEN GÖSTERGELERDEN VE YAYINLARDAN DERLENMİŐTİR.

İÇİNDEKİLER

DİĞER İMALATLAR VE BİLGİSAYAR YAZILIMLARI SEKTÖR RAPORU

1.GENEL DURUM

2.YAZILIM SEKTÖRÜ EKONOMİSİ

2.1.Türkiye'de Yazılım Sektörü

2.2.İhracat

2.3.Küresel Veriler

2.4.Pazar değeri tahminleri

3. TÜRKİYE'NİN BAZI BÜYÜK BİLİŞİM PROJELERİ

4. TEKNOKENTLERDE SAĞLANAN AVANTAJLAR

5. SEKTÖR 2023 HEDEFLERİ

DİĞER İMALATLAR VE BİLGİSAYAR YAZILIMLARI

1.GENEL DURUM

Bilgisayar yazılım sektörünü;

- Türkiye'nin en büyük 500 şirketi listesindeki 1 şirket,
  - Türkiye'nin en hızlı büyüyen 100 şirketi listesindeki 10 şirket,
- temsil ediyor.

Türkiye'deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,5'i bilgisayar yazılım sektöründe çalışıyor. Bilgisayar yazılım sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 43'ü mühendis olarak çalışıyor. Türkiye'de faaliyet gösteren her 100 firmadan 0,6'sı bilgisayar yazılım sektöründe faaliyet gösteriyor. Özel sektörde faaliyet gösteren firmaların vergi öncesi karlarının % 0,3'ünü bilgisayar yazılım sektörü yapıyor.

Ödenen her 1000 TL'lik,

- Kurumlar vergisinin 4 TL'sini,
- Gelir Vergisinin 1 TL'sini

bilgisayar yazılım sektörü ödüyor.

Yazılım sektörü son yıllarda dünyada ve ülkemizde potansiyelini hızla artıran sektörlerin başında gelmektedir. İleri teknoloji sektörleri içerisinde değerlendirilen yazılım sektörü, son yıllardaki hızlı gelişmesine paralel olarak yenilikçi ürün ve hizmetleri iç ve dış piyasalara sunmaktadır.

Turizmden sağlığa, tarımdan savunma sanayine, otomotivden tekstile, makine sektöründen elektrik elektronik sektörüne kadar birçok alanda sosyal ve ekonomik hayatı doğrudan veya dolaylı etkileyen yazılım ürün ve hizmetleri sektörünün önemi her geçen gün artmaktadır.

Çok yüksek yatırım maliyeti gerektirmeyen, en önemli girdisi iyi eğitilmiş personel olan sektörün, uluslararası piyasalarda Türk yazılım sektörü olarak planlı bir şekilde tanıtılması, pazarlama becerilerinin ve yeni ürün/hizmet kapasitesinin geliştirilmesi, uygulanabilir çözümler ve bunların iç ve dış piyasalara etkin sunumu; sektörün büyüme, gelişme ve ihracatına önemli katkı yapmaktadır.

Dünya Bilgi Teknolojileri (BT) pazarının yaklaşık yüzde 20'sini yazılım sektörü oluşturmaktadır. BT sektörü 2010 ile 2011 yıllarında güçlü ve istikrarlı bir büyüme yaşamıştır. Sektörün 2016 sonunda 3.422,8 milyar dolara ulaşacağı öngörülmektedir.

Dünyada yazılıma yönelik yatırımların % 25'ini Ar-Ge yatırımları oluşturmaktadır. Örneğin, Yeni Zelanda'da bu oran % 34'tür.

Avrupa Komisyonu kapsamında yapılan bir araştırmaya göre, yazılım sektörü 22 sektör içinde Ar-Ge faaliyetlerine en çok kaynak ayıran 5. sektör olarak belirlenmiştir. Ancak Ar-Ge

yoğunluğu bakımından 2. sırada yer almaktadır. Aynı araştırmaya göre, yazılım sektörünün toplam Ar-Ge yatırımı 26,5 milyar Avro olup Ar-Ge yatırımları payı % 7,3'tür.

ABD'nin yazılımla ilgili patent sayısı 4695'dir. ABD'yi AB-25 ülkeleri ve Japonya takip etmektedir.

Çin, ABD, Japonya, Almanya, Hollanda, Güney Kore, Hong Kong, Singapur, İrlanda önemli yazılım ihracatçısı ülkelerdir. Yazılım sektörü dünya ithalatında ise önemli ülkeler arasında ihracata benzer biçimde, ABD, Çin, Almanya, Hollanda, Japonya, İngiltere, Hong Kong gibi ülkeler yer almaktadır.

Dünyada En Büyük 100 Yazılım Şirketi

Ülke	Firma Sayısı	Ülke	Firma Sayısı
ABD	63	Çin	2
Japonya	10	Kanada	2
Fransa	6	Hollanda	2
İngiltere	4	Güney Kore	2
Almanya	3	Diğer	6

Kaynak: Global Software Top 100 Listings (2011)

2.YAZILIM SEKTÖRÜ EKONOMİSİ

Yazılım sektörünün ulusal verimliliğin artırılmasında önemli katkıları bulunmaktadır. Örneğin yazılım yatırımları, OECD ülkelerinde finansal hizmetler üretkenliğinin ortalama % 0,25 artmasını sağlamaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin, kullanıldığı her sektörde o sektörün verimliliğini artırdığı kanıtlanmış bir gerçektir.

OECD ülkeleri içerisinde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımında diğer sektörlerle en fazla katma değer yaratan teknolojinin yazılım teknolojisi olduğu tespit edilmiştir. OECD ülkelerinde yazılım sektörü hasılasının toplam GSMH içindeki payı ülkeden ülkeye % 1,5 ila % 3 arasında değişmektedir. Yazılım sektöründeki gelişmenin istihdama olan yansımalarının en çarpıcı örneklerinden biri Hindistan'dır. 80'li yılların ikinci yarısında yazılım sektöründeki iş gücü 6.800 kişi iken, bu rakam 2000'li yılların başında yaklaşık 48 kat artarak 284.000 kişiye ulaşmıştır. Günümüzde bu rakam 1.000.000 kişiye ulaşmıştır.

Nitelikli ve inovatif kapasitesi yüksek bir işgücü istihdam edilmesi, yazılım sektörü işgücü piyasasını farklılaştırmaktadır. Bu farklılık, yeni girişimlerin doğuşuna ve bu alandaki işgücü piyasasının ve sektörün yenilikçi ve rekabetçi olmasına yol açmaktadır.

2.1.Türkiye'de Yazılım Sektörü

Türkiye'de bilgi ve iletişim teknolojilerinin içinde bilgi teknolojilerinin, bilgi teknolojileri sektörü içinde de yazılım ve hizmetlerin yeterince büyük ve olması gereken noktada olmadığını söyleyebiliriz. 2010 yılı verilerine göre, Türkiye bilişim pazarı 8,549 milyar ABD dolarıdır. Bu rakamın 6,944 milyar ABD dolarını donanım, 0,909 milyar ABD dolarını hizmet ve 0,696 milyar ABD dolarlık kısmını ise yazılım oluşturmaktadır. Buradan da görüleceği üzere, Türkiye bilgi teknolojileri pazarı donanım ağırlıklı bir yapıdadır.

Dünya genelinde donanım harcamaları, tüm bilgi teknolojileri harcamasından % 39 pay alırken; bu oran Türkiye'de yaklaşık % 81 seviyesindedir. Bilgi teknolojileri pazarının % 19'u ise yazılım ve hizmetlerden oluşmaktadır. Donanım ağırlıklı bu yapının, önümüzdeki yıllarda, yazılım ve hizmetler alanında daha fazla büyüyerek değişmesi gerekmektedir.

TÜBİTAK-MAM verilerine göre; Türkiye'de yaklaşık 1.600 adet yazılım üreten yerli firma yer almaktadır, sektör şirketleri KOBİ yapısındadır ve ölçekleri küçüktür, sermaye yapıları güçlü değildir.

2.2.İhracat

Türkiye'de yazılım sektörünün toplam 2009 yılı kayıtlı ihracatı yaklaşık 13 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamın sektörün gerçek ihracat rakam ve potansiyelini yansıtmadığı bilinen bir gerçektir; çünkü yazılım genellikle makina, elektronik eşya, otomotiv, medikal, donanım gibi bir ürün veya hizmetin bir parçası olarak ihraç edilmektedir. 70 civarında ülkeye ihracat gerçekleştiren Türk yazılım sektörünün ihracat eğiliminin artarak devam edeceği beklenmektedir. Sektörün önemli ihracat pazarları Almanya, ABD, BAE, Libya, İngiltere, Azerbaycan, İsviçre, Romanya, Türkmenistan olarak sıralanmaktadır.

2.3.Küresel Veriler

Pazar Değeri

Küresel yazılım ve hizmet sektörü 2011 yılında %7,3 büyüyerek 2.482,8 milyarlık pazar değerine ulaştı. Sektörün yıllık bileşik büyüme oranı 2007 ve 2011 yılları arasında % 6,3 idi.

Küresel Yazılım ve Hizmet Sektörü Büyüklüğü

Yıl	Milyar Dolar	Milyar Euro	Büyüme (%)
2007	1,942.7	1,396.5	
2008	2,149.3	1,544.9	10,6
2009	2,157.5	1,550.8	0,4
2010	2,312.9	1,662.5	7,2
2011	2,482.8	1,784.6	7,3
CAGR 2007-11			6,3

Kaynak: Marketline Mayıs 2012 Raporu

2.4.Pazar değeri tahminleri

2016 yılında, küresel yazılım ve hizmet sektörünün 2011'den itibaren % 37,9'lük bir artış ile 3.422,8 milyar dolarlık pazar değerine sahip olacağı öngörülmektedir. 2011-2016 döneminde, sektörün yıllık bileşik büyüme oranı % 6,6 olarak tahmin edilmektedir.

Yazılım Sektörü 2011-2016 öngörüsü

Yıl	Milyar Dolar	Milyar Euro	Büyüme (%)
2011	2,482.8	1,784.6	7,3
2012	2,655.7	1,908.9	7,0
2013	2,848.1	2,047.2	7,2
2014	3,054.9	2,195.9	7,3
2015	3,283.9	2,360.5	7,5
2016	3,422.8	2,460.3	4,2
CAGR 2012-16			6,6

Kaynak: Marketline Mayıs 2012 Raporu

3. TÜRKİYE'NİN BAZI BÜYÜK BİLİŞİM PROJELERİ

- E-Eğitim/Öğretme/Okul Mobil Bilgi Sistemleri
- Fatih – Tablet ve İnteraktif Tahtalar İle Eğitim
- 15 Milyon Tablet Bilgisayar Satın Alınması
- Intel'den Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Öğret&Öğren Programları
- Cisco Ağ İletişimi Akademi Programı, Microsoft İnovasyon Öğretim Programı
- Web Tabanlı Eğitim İçerikleri Geliştirme Projeleri
- Pardus – Ulusal İşletim Sistemi
- Uydu İletişimi- İlk Ulusal İletişim Uydusu Taurksat 5A
- Otomotiv- Yerli Araba Üretimi
- Yerli Araba Üretimi İçin Konsorsiyum Kurulması
- Sağlık – İlaç Takip Sistemi
- Yerli Savunma Araçları Geliştirilmesi

- Yerli Tanklar Üretimi

4. TEKNOKENTLERDE SAĞLANAN AVANTAJLAR

Kurumlar Vergisi Muafiyeti

Bölgede yer alan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bölgedeki yazılım ve AR-GE'ye dayalı üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar, faaliyete geçilmesinden itibaren 2023 yılına kadar kurumlar vergisinden muaf tutulacaktır.

Gelir Vergisi Muafiyeti

Bölgede yer alan gelir vergisi mükelleflerinin, bölgedeki yazılım ve AR-GE'ye dayalı üretim faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar, faaliyete geçilmesinden itibaren 2023 yılına kadar gelir vergisinden muaf tutulacaktır. Bu süre, Bakanlar Kurulu tarafından seçilen ve hedef alınan belirli teknolojik alanlar ve ürünler için 10 yıla kadar uzatılabilir. Bu süre, Bakanlar Kurulu tarafından seçilen ve hedef alınan belirli teknolojik alanlar ve ürünler için 10 yıla kadar uzatılabilir.

KDV Muafiyeti

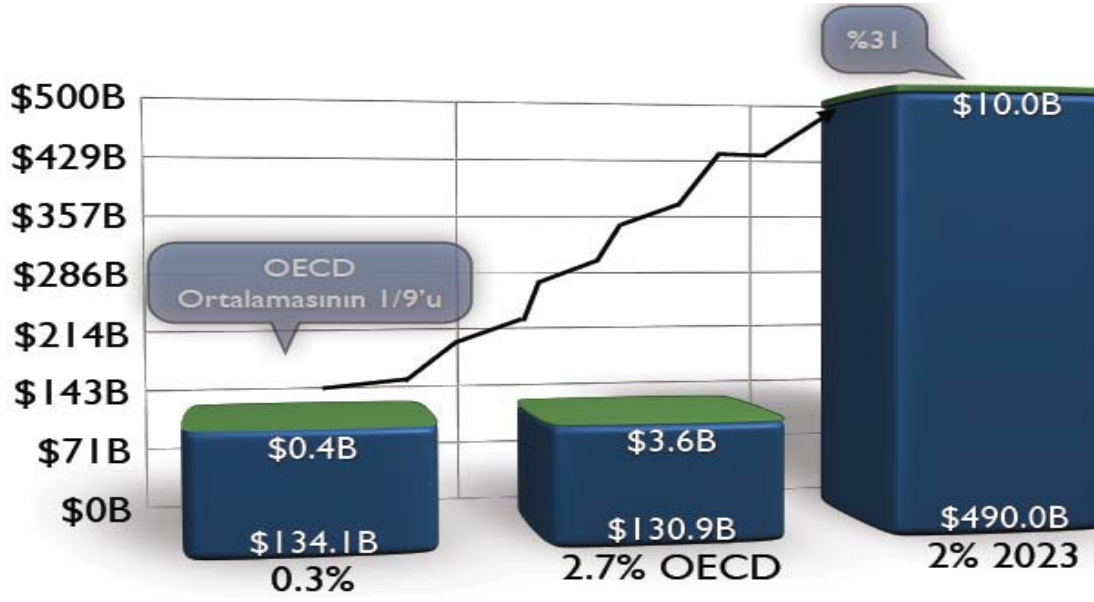
Bölgede faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir ve kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden müstesnadır.

Personel Avantajı

Bu Bölgelerde 6224 sayılı Yabancı Sermaye Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yabancı uyruklu yönetici ve vasıflı Ar-Ge personeli çalıştırılabilir. Kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite personelinin Bölgede yer alan faaliyetlerde araştırmacı personel olarak hizmetine ihtiyaç duyulanlar, çalıştıkları kuruluşların izni ile sürekli veya yarı zamanlı olarak çalıştırılabilirler.

5. SEKTÖR 2023 HEDEFLERİ

Türkiye 2011 İhracatı, Bilişim İhracatı, OECD Ortalaması ve 2023 Hedefleri

Kaynak: TÜİK 2011, OECD 2011 ve AK Parti 2023 Seçim Beyannamesi

2023 yılı için 500 milyar dolar ihracat hedefinin 10 milyar dolarlık bölümünün yazılım sektörüne ait olmasının hedeflendiği noktada, 2012 yılından itibaren, sektörün her yıl ihracatını ve boyutunu %31 kümülatif artırması gerekmektedir.

10. Ulaştırma Şurası'nda ülkemizin bilgi ve iletişim sektöründeki 2023 yılı vizyonu ve hedefleri de ortaya konmuştur. Şura'da açıklanan sonuç raporunda belirtilen; bilişim sektörünün 160 Milyar Dolara ulaşması ve bunun GSYİH'daki payının % 8'e çıkarılması, yazılım sektörünün öncelikli alan olarak belirlenmesi ve toplam ihracatta yazılım sektörü payının % 2'ye çıkarılması hedefleri son derece çarpıcıdır.

- Ülkenin kendi teknolojisini üretmesi, inovasyon ve Ar-Ge'nin önemini kavraması
- Rekabet gücü ve refah seviyesi yüksek bir ülke haline gelmesi,
- İleri teknolojiye ve yenilikçiliğe yönelik, katma değeri ve ihracat şansı yüksek olan ürünlerin geliştirilmesi,
- Üretilen bilginin katma değere dönüştürülmesini sağlamak, ülkemizde nitelikli girişimciliğin özendirilmesi,
- Uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi, yenilikçi, teknoloji düzeyi yüksek ürün ve süreçleri geliştirebilen firmaların oluşturulması,
- Dünyanın en büyük ekonomiye sahip ilk 10 ülke içerisinde yer alması, kendi özgün teknolojilerini geliştirerek özgüvenini, zenginliğini ve güvenliğini daha da artırarak küresel alanda hak ettiği konuma gelmesi hedeflenmektedir.
- Yazılım sektöründe yaratılan katma değer ihracat, diğer sektörlerin rekabetçiliği, ulusal Ar-Ge faaliyetleri, gayri safi yurt içi hasılaya ve istihdam artışında belirgin bir etkiye sahiptir.
- Risk sermaye fonlarının devletçe desteklenmesi, kurdurulması ve yazılım sektörüne odaklı destekler sunması 2023 hedeflerine ulaşılması için önemli bir adım olacaktır.
- Bilişim teknolojileri standartlarını ve sertifikasyonunu yaygınlaştırmak amacıyla konferanslar, seminerler, sempozyumlar düzenlemeli, üniversite-kamu-özel sektör arasında iletişim sağlanmalı ve sürdürülebilir kılınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Dış Ticaret Müsteşarlığı
- Yazılım Sanayicileri Derneği (YASAD) 2010 Raporu
- Türkiye Bilişim Derneği (TÜBİDER) Raporu 2009
- İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) 2009 Sektör Raporu
- Okur, Mehmet C. Yazılım Endüstrilerinin Geleceği: Gelişmekte Olan Ülkeler ve Türkiye
- TESİD, Elektronik Sanayi Almanağı
- DPT, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı
- SDE Yazılım Sektörü Raporu, Temmuz 2012
- Göller Bölgesi Teknokenti-2012
- Tırpançeker, G. (2011). Türkiye’de Yazılım Sektörü ve Yazılımın Yarattığı Katma
- Değerler, SDE Türkiye’de Yazılım Sektörü Konferansı Programı, Çevrimiçi Erişim
- Adresi: <http://www.sde.org.tr>
- Sivil Toplum Kuruluşları Sunumu, (2011). TÜBİSAD
- IDC Araştırma Firması, Orta Doğu ve Kuzey Afrika Harcama Beklentisi Raporu(2012)